

РЕЗИМЕ

Извештај о ревизији сврсисходности пословања „Спровођење Националног програма раног откривања карцинома дојке”

Организованим скринингом није обухваћено 75% циљне популације жена због недостатка опреме, кадра, пропуста у организацији посла, али и прекида у раду проузрокованих пандемијом COVID-19

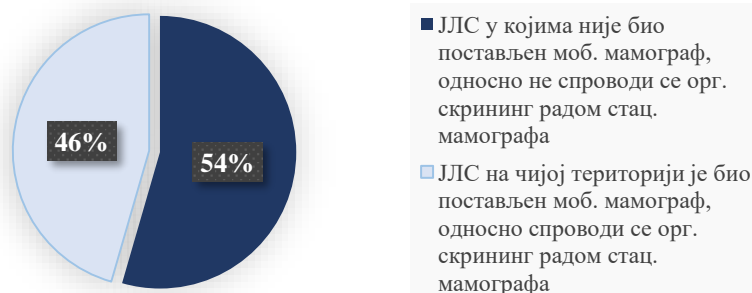
Према подацима Батута, рак дојке је најчешћи малигни тумор и водећи узрок смрти од малигних болести код жена у Србији. Влада Републике Србије је 2013. године донела Национални програм раног откривања карцинома дојке. Основни циљ спровођења овог програма је откривање рака дојке у раном стадијуму, смањење смртности, побољшање квалитета живота оболелих жена и смањење трошкова лечења од ове болести и компликација.

ДРИ је у ревизији утврдила да нису обезбеђени потребни капацитети за спровођење Националног програма раног откривања карцинома дојке који би омогућили жељени обухват од 75% циљне популације жена у Републици Србији. У периоду 2017–2022. године, организовани скрининг није спроводило 3/4 домова здравља на територији Републике Србије. Поред кадрова, недостаје и опрема потребна за ефикасно и ефективно спровођење скрининга и укључивање нових здравствених установа. Додатни проблем представља и чињеница да, иако су поједине здравствене установе званично укључене у организовани скрининг, због квара мамографа, нису спроводиле организовани скрининг у периоду 2017–2022. године.

Домови здравља (субјекти ревизије) су у посматраном периоду обухватили мамографским снимањем до 10% жена циљне популације, због прекида у раду изазваних пандемијом COVID-19, али и због проблема узрокованих недостатком кадрова, опреме и пропустима у организацији процеса.

У условима пандемије, када су мамографи домова здравља углавном били у тзв. „црвеној зони”, мобилни мамограф се показао као ефикаснији начин спровођења организованог скрининга. Међутим, у периоду 2017–2022. године, није обезбеђена равномерна покривеност територије, јер у 54% јединица локалне самоуправе није био постављен мобилни мамограф, односно не спроводи се организовани скрининг радом стационарног мамографа.

Организовани скрининг у Републици Србији у периоду 2017–2022. године

Надлежни институти и заводи за јавно здравље нису координирали и организовали домове здравља (субјекте ревизије) у довољној мери на едукацији, мотивацији и повећању одазива локалног становништва на скрининг.

У поступку праћења и процене спровођења организованог скрининга, Батут редовно сачињава извештај о његовом спровођењу. Међутим, домови здравља и заводи и институти за јавно здравље не извештавају о свим показатељима спровођења програма, због немогућности праћења жена из скрининга у здравственим установама свих нивоа здравствене заштите, али и изостанка упутства за припрему извештаја о спровођењу скрининга.

Препоруке

Државна ревизорска институција је субјектима ревизије, између осталих, дала следеће препоруке:

Министарству здравља

- да донесе стандарде и стручно-методолошка упутства за спровођење скрининг програма;
- да, полазећи од приоритета утврђених стратешким документима Владе, предузме мере које ће допринети обезбеђивању потребне опреме и кадрова здр. установама за спровођење организованог скрининга;
- да на основу предложених мера Канцеларије за скрининг рака, предузима мере из своје надлежности у вези са организацијом рада здр. установа.

Батуту:

- да уреди поступак анализе капацитета, критеријуме и поступак за укључивање нових здр. установа у спровођење организованог скрининга;
- да успостави јединствени методолошки приступ надлежних завода/института за јавно здравље приликом контроле истих података у различитим документима на која надлежни заводи/институти дају мишљење, како би се обезбедила једнообразност и постигла тачност исказаних података;
- да ближе уреди поступак израде Плана рада мобилног мамографа којим ће се узети у обзир потреба равномерније покривености територије Републике Србије, поред осталих критеријума који су се до сада користили;
- да након свеобухватне анализе досадашњег начина спровођења организованог скрининга и утврђених слабости, предложи одговарајуће измене и допуне Националног програма раног откривања карцинома дојке, како би се оне отклониле, као и акциони план за његово спровођење.